

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Most 1. 4. 2012

Č. j.: SRS 013400/2012

Oblastní odbor SRS

Pražská 765

440 01 Louny

Zpráva č. 2 Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 19. 3. - 1. 4. 2012

1. Počasí

Období 19. 3. - 1. 4. se stejně jako období předchozí vyznačovalo radikálními změnami charakteru počasí. V prvních dvou dnech se denní teploty pohybovaly těsně nad 10 °C a noční teploty klesaly pod bod mrazu (např. Lounsko, Semilsko, Žatecko, -2 až -5 °C).

V následujících dnech, po přechodu slabé studené fronty, se charakter počasí náhle změnil na velmi pěkné, slunečné a teplotně nadprůměrné. Denní teploty vystoupily na 17 až 20 °C a noční pak neklesly pod bod mrazu. V některých částech oblasti se vyskytovaly četné ranní mlhy.

V důsledku přechodu další studené fronty došlo z 28. na 29. 3. k výraznému poklesu denních teplot, které nedosáhly ani 10 °C, přičemž noční teploty se pohybovaly kolem 5 °C. Dne 31. 3. se místy teploty dostaly až pod bod mrazu. Srážková činnost byla v tomto údobí různá podle lokality. Dešťové přeháňky se místy měnily na sněhové. Proudil čerstvý západní až severozápadní vítr 5 až 10 m/s, místy s nárazy 15 až 20 m/s.

Celkově bylo období na srážky velmi chudé, což mělo vliv na prohloubení deficitu zásoby půdní vláhy. Například na Českolipsku byly na srážkoměru, umístěném v areálu pracoviště SRS v České Lípě, naměřeny srážky v úhrnu 7 mm, na Litoměřicku spadly srážky v úhrnu do 5 mm, v západní části okresu Louny (Podbořansko) spadlo do 6 mm a na Žatecku nebyly naměřeny srážky žádné. V některých částech oblasti (Lounsko, 23. 3.) byly pozorovány bouřkové jevy (silné hřmění a blesky), avšak opět s minimálními srážkami.

Sníh zůstává ležet jen v nejvyšších polohách Krkonoš a Jizerských hor.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Teplé a suché počasí přispělo ke zrychlení jarních agrotechnických prací. Z velké části jsou již zasety jarní obiloviny, seje se hrách, mák a cukrovka, začalo sázení velmi raných brambor.

Probíhá hnojení ozimých obilovin dusíkatými hnojivy. Dle signalizace probíhá ošetřování porostů řepky proti krytonoscům.

Na Českolipsku probíhá úprava chmelnic před řezem přízemních babek. Na Žatecku postupuje jarní vláčení a začal řez chmele a na některých chmelnicích již začato drátkování a zapichování.

V intenzivních sadech se dokončuje prořezávka jádřovin.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 22–28 BBCH, tj. první až osmá odnož viditelná)

Na **Českolipsku** pokračuje regenerace mrazem zasažených porostů a zaorávky se nepředpokládají, jen u velmi slabých porostů se ojediněle počítá s přeséváním jarní obilovinou.

Na **Děčínsku** je patrné, že plodina velice dobře zregenerovala. Prozatím nebyl zaznamenán výskyt chorob ani škůdců.

Na **Chomutovsku** bylo po kontrole stavu porostů nutné přistoupit k přesetí resp. přisetí jarní pšenice. Například v Droužkovicích bylo nutné přisít silně prořídly porost na 250 ha.

Na **Liberecku** byl zaznamenán všeobecně dobrý stav porostů, bez chorob a škůdců. Probíhá regenerační přihnojení dusíkem.

Na **Litoměřicku** jsou porosty stále slabé, málo odnožené, nevyrovnané. Na sušších lokalitách s nedostatkem vláhy, dochází k další redukci rostlin. Nejvíce poškozené jsou porosty v okolí Roudnice nad Labem, při používání minimalizace zpracování půdy. Do některých porostů byly provedeny přisevy.

Na okresech **Most** a **Teplice** probíhají revize porostů. Velké sucho brzdí regeneraci rostlin. V současné době pokračuje dosévání či přesetí porostů poškozených mrazem. Například v okrese Most (Havraň, cca 240 ha; Polerady, 60 ha) a v okrese Teplice bylo nutné zaorat cca 15 ha odrůdy Mulan (Hrobčice).

Na **Turnovsku** porosty začínají plně regenerovat a jsou v dobrém stavu.

Vlivem silných mrazů byly na **Žatecku** všechny porosty poškozeny a v současné době velmi pomalu regenerují. Mnoho ploch (cca 500 ha) bylo přeseto či doseto jarní pšenice. Rostliny nadále chřadnou, neodnožují, mají pouze 1-2 odnože a to ve velmi špatném stavu. Na silně poškozených porostech probíhá aplikace přípravku Stablan 750 SL. Na takto poškozených porostech nebyl prozatím pozorován žádný škodlivý organismus.

V okrese Česká Lípa (Kravaře, 26. 3. a Velký Grunov, 27. 3.) byl pozorován první, velmi slabý, výskyt **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)**.

Pravidelné pozorování napadení listů padlím pšenice se provádí ve fázi objevení posledního listu až konce metání (37–59 BBCH). Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) odebraných při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny).

Ošetření se provádí až od fáze objevení se posledního listu a při dosažení prahu škodlivosti, jestliže více než 60 % rostlin (odnoží) má napadený 3. list shora.

V okrese Louny (Slavětín nad Ohří, 27. 3.) byl při náhodném průzkumu zaznamenán slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**. V tomtéž okrese byl zjištěn i jeho silný výskyt (Drahonice, Lubenec a Žatec).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření je doporučeno při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více jak 50ti užívaných nor na 1 ha.

JEČMEN OZIMÝ (RF 19 – 29 BBCH, tj. devět a více listů rozvinutých až devět a více odnoží viditelných)

V okrese **Litoměřice** jsou porosty po tuhé zimě rovněž oslabené. V současné době jsou pouze přihnojovány.

Na **Semilsku** je i přes částečné oslabení rostlin a zpomalení jejich růstu, projevující se žloutnutím a chlorotizací pletiv (na zamokřených místech), stav porostů dobrý.

V okrese **Teplice** probíhá regenerace porostů. I přesto bylo nutné některé porosty zaorat (např. Hrobčice, 45 ha).

V okrese **Ústí nad Labem** (Řehlovice) bylo nutné porost přisít. Výskyt chorob a škůdců prozatím nebyl zjištěn.

Na **Žatecku** porosty po silných mrazech velmi pomalu regenerují. Celkově jsou porosty žluté, zničené a velmi mezerovité. Škodlivé organizmy prozatím nebyly pozorovány.

V okrese Česká Lípa (Kravaře, 26. 3. a Velký Grunov, 27. 3.) byl pozorován první, velmi slabý, výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)**.

Slabý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zaznamenán v okrese Louny (Ležky, Lubenec).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření je doporučeno při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více jak 50ti užívaných nor na 1ha.

ŽITO (RF 24, tj. čtvrtá odnož viditelná) - na Mostecku.

Probíhá odnožování porostů, přihnojení.

(RF 31 BBCH, tj. první kolínko zjistitelné 1 cm od odnožovacího uzlu) - na Lounsku.

Žito je jediná obilovina, která zimu přestála bez poškození. Porosty jsou zdravé, plně zapojené a bez výskytu škodlivých organismů, mimo **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**, u kterého zde byl zaznamenán střední výskyt (Podbořany, Vroutek).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření je doporučeno při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více jak 50ti užívaných nor na 1ha.

JEČMEN JARNÍ (RF 01 – 11 BBCH, tj. počátek bobtnání až vzcházení)

Výskyt škodlivého organismu nebyl prozatím zjištěn.

LUSKOVINY

HRÁCH

Po zimním období muselo být v okrese Louny (Kněžice) zaoráno 220 ha ozimého hrachu a přeseťo hrachem jarním.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 19 – 38 BBCH, tj. devět listů vyvinuto až osmé internodium viditelné)

Na **Českolipsku** jsou dosud nahlášeny zaorávky porostů v důsledku špatného přezimování na výměře cca 120 ha.

V okrese **Chomutov** (Droužkovice) bylo ze stejného důvodu zaoráno 20 ha.

Na **Litoměřicku** u části rostlin došlo k odumření celé listové růžice, rostliny regenerují z nepoškozeného kořene.

V okrese **Most** (Havraň) byly zaznamenány poruchy způsobené nepříznivými povětrnostními podmínkami, vymrznutí – ojedinělá místa, která byla na podzim po delší dobu vystavena přemokření stojící vodou.

Na **Semilsku** je stav porostů dobrý a většina porostů byla regeneračně přihnojena.

V okrese **Teplice** (Měrunice), obdobně jako v okrese Most, byly zaznamenány poruchy způsobené nepříznivými povětrnostními podmínkami, vymrznutí – ojedinělá místa, která byla na podzim po delší dobu vystavena přemokření stojící vodou.

Na **Žatecku** a **Podbořansku** bylo po totálním zničení silnými zimními mrazy zaoráno celkem cca 80 ha. Zdravotní stav ostatních porostů je dobrý, bez výskytu chorob.

Vzhledem k dosažení maximální denní teploty 6 °C byl zahájen monitoring výskytu **krytonosců (*Ceutorhynchus*)** v Mörickeho miskách.

Prakticky na všech porostech řepky bylo provedeno ošetření proti krytonoscům.

Na Semilsku (Mašov, 27. 3.), u rostlin napadených **nádorovitostí košťálovin** (**Plasmodiophora brassicae**) na podzim, došlo k úplnému rozkladu nádorů.

První úlovky **blýskáčka řepkového (Meligethes aeneus)** v Mörickeho miskách byly shledány v okresech Česká Lípa (Blíževedly a Velenice u Zákup, 19. 3.), Děčín (Arnoltice, 20. 3.), Semily (Mašov, 27. 3.) a Ústí nad Labem (20. 3.).

V dalších lokalitách, například v okresech Chomutov (Droužkovice a Vřesetudy) a Liberec (Chrastava), prozatím jeho výskyt dosud zaznamenán nebyl.

Pozorování imág blýskáčka řepkového ve vrcholových květenstvích se provádí 1x týdně od dosažené teploty 9°C do počátku květu řepky. Kontroluje se květenství 50ti rostlin (10míst x 5 květenství). Ošetření se doporučuje při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více než 300 brouků na vrcholových květenstvích 100 rostlin.

Slabý výskyt **dřepčika olejového (Psylliodes chrysocephala)** byl v Mörickeho miskách zaznamenán v okrese Louny (Hřivčice, 22. 3.). Jeho střední výskyt v téže lokalitě byl zaregistrován 27. 3.

Imága **krytonosce čtyřzubého (Ceutorhynchus quadridens)** byla ulovena na všech pozorovacích bodech v oblasti avšak intenzita výskytu byla různá.

Slabý výskyt byl zjištěn v okresech Česká Lípa (a Blíževedly, 26. 3. a Velenice u Zákup, 22. 3.), Děčín (Arnoltice, 20. 3.), Liberec (Chrastava, 29. 3.), Litoměřice (16. 3.), Louny (Hřivčice, 22. 3. a 27. 3.), Most (Havraň, 14. 3.), Teplice v (Měrunice, 20. 3.), Ústí nad Labem (Dubice nad Labem, 20. 3.).

Silný výskyt pak byl 22. 3. a 25. 3. zaznamenán v okrese Louny na celém Žatecku a Podbořansku.

Různá byla intenzita výskytu v případě imág **krytonosce řepkového (Ceutorhynchus napi)**. Jejich slabý výskyt byl zaznamenán v okresech Česká Lípa (Blíževedly a Velenice u Zákup, 19. 3.), Děčín (Arnoltice, 20. 3.), Louny (Hřivčice, 22. 3. a 27. 3.), Most (Havraň, 14. 3.), Teplice (Měrunice, 20. 3.) a Ústí nad Labem (Dubice nad Labem, 20. 3.).

Střední výskyt byl zjištěn v okrese Litoměřice (22. 3.).

Silný výskyt pak byl 22. 3. a 25. 3. zaznamenán v okrese Louny na celém Žatecku a Podbořansku a dále pak v okrese Litoměřice (22. 3.).

Na Litoměřicku bylo dne 28. 3. odhaleno mikroskopickým vyšetřením na hlavním stonku řepky vajíčko **krytonosce (Ceutorhynchus)**.

Brouci po přezimování přelétávají do porostů řepky olejky od poloviny března. Konají úživný žír. Do listů i stonků vyžirají drobné dírký. Po 2-3 týdnech samičky kladou vajíčka do stonků těsně pod vegetační vrchol. Larvy vyžirají dřeň stonků a po 4-5 týdnech se kuklí v půdě. Mladí brouci se líhnou asi za 25 dní. Zůstávají v zemi až do jara.

Ošetření zhruba koncem března a začátkem dubna, dříve než samičky vykládou vajíčka. V současné době se cílená ochrana již neprovádí.

Na Semilsku (Mašov, 27. 3.) byl zpozorován první výskyt jedinců **slimáků (Agriolimacidae)**.

Silný výskyt **hraboše polního (Microtus arvalis)** byl zjištěn v okresech Most (Havraň – 82 ha, 21. 3.), Litoměřice (Brozany), Louny (Drahonice a Radičevy), Semily (Mašov, 27. 3.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření je doporučeno při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více jak 50ti užívaných nor na 1ha.

OKOPANINY **BRAMBORY**

Výsadba hlíz bramboru probíhá kontinuálně od 15. 3. a v současné době je většina ploch zasázena.

ŘEPA CUKROVKA

Na Litoměřicku jsou všechny plochy zasety a na Turnovsku začalo setí cukrovky 29. 3.

PÍCNINY **VOJTĚŠKA**

Porosty regenerují a probíhá jejich jarní vláčení.

Výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl na Litoměřicku (Lkáň, Siřejovice) zaznamenán jako ohniskový, převážně střední, ojediněle silný. Jeho silný výskyt pak byl zjištěn i v okrese Louny (Blšany) a (Slavětín nad Ohří, 22. 3.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření je doporučeno při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více jak 50ti užívaných nor na 1ha.

PASTVINY, LOUKY, TTP

Probíhají jarní práce, včetně přihnojování intenzivnějších porostů.

Střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)** byl zaznamenán v okresech Česká Lípa (Božíkov a Bohatice u Zákup, 27. 3., Jezvě, 19. 3., Litice 26. 3.), Děčín (Březiny u Děčína, 21. 3., Velká Bukovina, 28. 3., Verneřice, 28. 3.) a Ústí nad Labem (Týniště, 29. 3.)

Jeho silný výskyt pak byl zjištěn v okrese Děčín (Valkeřice 28. 3.).

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku a na konci vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem 4 x 250 m² = 1000 m²) a vynásobením 10x.

Ošetření je doporučeno při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více jak 50ti užívaných nor na 1ha.

Na Trutnovsku a Semilsku je i ve vyšších polohách patrné poškození **černou zvěří**.

CHMEL

Probíhají jarní práce ve chmelnicích (vláčení, řez) a začalo se i s drátkováním.

V okrese Litoměřice byl, na zatím neseřezaném chmelu, zaznamenán první výskyt **dřepčíka chmelového (*Psylliodes attenuatus*)**.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLONĚ:

- (RF 00-01 BBA, tj. zimní dormance až počátek zaoblování pupenů) okresy Semily a Turnov,
- (RF 03 BBA, tj. konec zaoblování pupenů) okresy Děčín a Liberec,
- (RF 07 BBA, tj. počátek pukání pupenů, první zelené špičky listů viditelné) okres Most,

- **RF 52-55 BBA**, tj. konec zaoblování pupenů, šupiny pupenů světle zelené) okres Litoměřice.

Porosty začínají rašit. Na některých lokalitách je ještě dokončován zimní řez a probíhá jarní ošetření sadů.

Na Liberecku dosud nejsou patrné příznaky poškození extrémními zimními mrazy.

HRUŠEŇ (RF 03 BBA, tj. konec zaoblování pupenů)

Ukončen jarní řez jaderovin. Proběhl předjarní postřik proti škodlivým činitelům.

OVOCNÉ DŘEVINY

Peckoviny

MERUŇKA (RF 59-65 BBA, tj. bílé a růžové korunní lístky až plný květ, 50% květů otevřeno)

Na Litoměřicku byl 26. 3. zaznamenán začátek květu raných odrůd. Zatím nebyl zjištěn výskyt škodlivých organismů.

BROSKVOŇ:

- **(RF 07 BBA, tj. počátek praskání pupenů, první zelené špičky viditelné)** Most.

Proveden řez.

- **(RF 57-59 BBA, tj. počátek květu)** Litoměřice.

VIŠEŇ:

- **(RF 09 BBA, tj. zelené špičky listů 5 mm)** Most,
- **(RF 03 BBA, tj. konec zaoblování pupenů)** Liberec.

Proběhl předjarní postřik proti škodlivým činitelům.

ZELENINA

ČESNEK

Na Litoměřicku došlo na všech lokalitách k poškození únorovými holomrazy v rozsahu cca 20-40% rostlin. Porosty byly ošetřeny.

Na Žatecku byl česnek zničen až z 60 %. Bude odebrán vzorek na houbové choroby.

OKRASNÉ DŘEVINY

Došlo k předjarnímu poškození sloupových thují na jižní straně expozice (Chuchelna, 28. 3.). Zimními mrazy byly dále poškozeny skalníky, popínavé růže a další náchylné kultivary okrasných rostlin.

BRSLÉNY

V okrese Litoměřice (Slatina, 17. 3.) bylo zaznamenáno líhnutí **mšice makové (Aphis fabae)**. Líhnutí odpovídá zjištěné SET.